

EDUSKUNNAN VASTAUS 62/2002 vp

Hallituksen esitys luonnonvararikoksia koskevien säännösten uudistamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2001 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä luonnonvararikoksia koskevien säännösten uudistamisesta (HE 203/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 7/2002 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että rikoslain kokonaisuudistuksen loppuun saattamisen yhteydessä arvioidaan, ovatko rikoslain säännökset riittäviä estämään toimintaa, jolla pyritään estämään laillisen elinkeinon harjoittamista tai metsänhakkuuta, ja tarvittaessa ryhdytään toimiin nykyisten säädösten täydentämiseksi.
2. Eduskunta edellyttää, että metsärikosta ja -rikkomusta koskevien säädösten toimivuutta seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin niiden tarkistamiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 550/1999, sekä
lisätään 28 luvun 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 769/1990, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 48 a luku, seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikeskosta

9 §

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä.

28 luku

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

10 §

Luvaton pyynti

Luvattomasta pyynnistä tuomitaan myös se, joka tahallaan luvattomasti pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen sellaisella alueella, jolla hänellä ei ole tähän oikeutta tai lupaa.

48 a luku

Luonnonvararikoksista

1 §

Metsästysrikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta oikeudettomasti

1) metsästää käyttäen metsästyslaissa (615/1993) kiellettyä pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää taikka vastoin metsästyslaissa sää-

dettyä moottorikäyttöisen kulkuneuvon käytön rajoitusta,

2) metsästää vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa tai

3) aiheuttaa metsästäessään vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle taikka rikko yleisen turvallisuuden vuoksi annettua metsästystä koskevaa kieltoa tai rajoitusta,

on tuomittava *metsästysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2 §

Kalastusrikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) käyttää kalastuksessa räjähdyksellä tai muulla tavoin aikaansaattua painetta taikka ampuma-asetta tai sähkövirtaa,

2) kalastaa huomattavassa laajuudessa vastoin kalastuslain tai sen nojalla annettua kalojen tai rapujen rauhoitusta, pyydyksiä, pyynnin harjoittamista, pyyntikieltoa, pyyntirajoitusta tai kalojen tai rapujen alamittaa koskevaa säännöstä tai yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määrystä,

3) kalastaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla annetuissa Euroopan yhteisön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevissa asetuksissa tai niiden nojalla annetuissa päätöksissä tai määräyksissä kielletyllä pyyntivälineellä, pyyntitavalla taikka kiellettyä pyyntiaikana, tai

4) luvattomasti kalastuslain vastaisesti istuttaa tai siirtää vesialueelle kala- tai rapulajia tai niiden kantaa, jota siellä ei ennestään ole siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa tai vahinkoa kalakannalle tai kalavedelle,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

3 §

Metsärikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) hakkaa metsää metsälain (1093/1996) 5 §:n 2 momentin tai 5 §:n 4 momentin nojalla annetun kasvatus- tai uudistushakkuuta koskevan säännöksen tai määräyksen vastaisesti tai

2) rikkoo suojametsäaluetta tai suoja-aluetta koskevaa metsälain tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä,

on tuomittava *metsärikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Metsärikoksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan vahingoittaa metsän hoito- tai käyttötoimenpiteellä ympäristöstään selvästi erottuvaa metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista elinympäristöä metsälain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti siten, että teko on omiaan vaarantamaan kyseisen elinympäristön ominaispiirteiden säilymistä.

4 §

Laittoman saaliin kätkeminen

Joka kätkee, hankkii, kuljettaa, välittää tai kauppaa metsästysrikoksella tai kalastusrikoksella saatua saalista, vaikka tietää, että se on tällä tavalla saatu, on tuomittava *laittoman saaliin kätkemisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta ei tuomita henkilöä, joka on osallinen rikokseen, jolla laiton saalis on saatu. Pykälän 1 momenttia ei myöskään sovelleta rikoksenteijän kanssa yhteistaloudessa asuvaan henkilöön, joka ainoastaan käyttää tai kuluttaa rikoksenteijän

yhteistalouden tavanomaisiin tarpeisiin hankkimaa saalista.

5 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Mitä 1 luvussa säädetään Suomen ulkopuolella tehdyn, Suomeen kohdistuvan rikoksen syytteeseen saattamisesta ja siitä tuomitsemisesta, koskee myös 2 §:ssä tarkoitettua kalastusrikosta, milloin se on tehty Suomen aluevesien ulkopuolella.

6 §

Metsästyskielto

Metsästysrikoksesta tuomittava, joka on menettelyllään osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta metsästystä koskevista säännöksistä, voidaan määrätä metsästyskieltoon vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Samalla hänet on määrättävä luovuttamaan metsästyskorttinsa riistanhoitoyhdistykselle.

Metsästyskieltoon määrätty ei saa metsästyskiellon aikana metsästää eikä toimia metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana. Metsästyskielto voidaan määrätä myös henkilölle, joka jätetään rangaistukseen tuomitsematta tämän lain 3 luvun 3 §:n nojalla.

Kielto on voimassa muutoksenhausta huolimatta, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 73 ja 77 § sekä
muutetaan 36, 72, 74—76 ja 78 §, 80 §:n 4 momentti ja 82 §, sellaisena kuin niistä on 80 §:n 4 mo-
mentti laissa 876/2001, seuraavasti:

36 §

Riistaeläinten häiritsemiskielto

Riistaeläimiä ei saa häiritä niiden ollessa sel-
laisella alueella, jolla asianomaisella ei ole ky-
seisen riistaeläimen metsästämiseen metsästys-
oikeutta tai metsästyslupaa.

72 §

Metsästysrikos

Rangaistus metsästysrikoksesta säädetään ri-
koslain (39/1889) 48 a luvun 1 §:ssä.

74 §

Metsästysrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta met-
sästää

1) vastoin 20 §:n 3 momentissa, 23 §:n 1 mo-
mentissa, 32 §:ssä, 33 §:n 1 tai 2 momentissa tai
38 §:n 1 momentissa säädettyä tai mainittujen
säännösten nojalla annettua kieltoa tai rajoitusta
tai

2) 37 §:n 1 momentissa tarkoitettuna rauhoi-
tusaikana tai ilman 10 §:ssä tarkoitettua pyynti-
lupaa tai rikkoen 10 §:n nojalla säädettyä kiin-
tiötä,

on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 a
luvun 1 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla

laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsäs-
tysrikkomuksesta* sakkoon.

Metsästysrikkomuksesta tuomitaan myös se,
joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) menettelee vastoin 25 §:ssä tarkoitettua
asutuksesta, viljelyksestä tai liikenneväylästä
johtuvaa rajoitusta,

2) metsästää luvattomasti vastoin 34 §:n no-
jalla annetulla asetuksella säädettyä pyyntiväli-
neen tai pyyntimenetelmän käytön rajoitusta,

3) kuljettaa metsästysasetta vastoin 35 §:n
kieltoa,

4) häiritsee riistaeläintä vastoin 36 §:n kiel-
toa,

5) järjestää vastoin 28 §:ää hirvieläimen met-
sästyksen ilman metsästyksen johtajaa, tai met-
sästää vastoin metsästyksen johtajan 28 §:n no-
jalla antamaa määräystä tai kieltoa,

6) menettelee vastoin 30 §:n nojalla annetun
asetuksen hirvieläimen pyyntilupaa koskevaa
säännöstä tai asetuksen nojalla hirvieläimen
pyyntilupaan liitettyä ehtoa,

7) metsästää käyttämättä 30 §:n nojalla anne-
tussa asetuksessa säädettyjä hirvieläinten met-
sästyksessä käytettäviä varusteita,

8) metsästyksen johtajana jättää suorittamat-
ta hänelle kuuluvan 30 §:n nojalla annetulla ase-
tuksella säädetyn tehtävän,

9) metsästää tai toimii metsästyksen johtaja-
na suorittamatta riistanhoitomaksusta ja pyynti-
lupamaksusta annetussa laissa (616/1993) sää-
dettyä riistanhoitomaksua,

10) toimii ampujana suorittamatta 21 §:ssä
säädettyä ampumakoetta,

11) laiminlyö metsästyskortin tai ampuma-
koetodistuksen esittämisen 22 §:ssä säädettyllä
tavalla tai

12) metsästää tai toimii metsästyksen johtajana vastoin rikoslain 48 a luvun 6 §:n nojalla tuomittua metsästyskieltoa.

75 §

Metsästyslain säännösten rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) vahingoittaa riistaeläintä tai häiritsee sen soidinta, pesintää tai poikasia 37 §:n 1 momentin nojalla annetulla asetuksella säädettyä rauhoitusaikana,

2) liikkuu luvatta riistansuojelu-alueella vastoin 39 §:n nojalla annettua rajoitusta tai kieltoa,

3) tuo maahan tai laskee luontoon vierasperäisen lintu- tai nisäkäslajin tai vierasperäisen riistaeläinkannan taikka tuo Ahvenanmaalta olevan eläimen muualle Suomeen tai laskee tällaisen eläimen luontoon muualla Suomessa ilman 42 §:ssä säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

4) jättää noudattamatta 43 §:n nojalla annetulla asetuksella säädettyä riistan kauppaa koskevaa kieltoa tai rajoitusta,

5) luvatta pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen vastoin 49 §:ssä säädettyä kieltoa tai 50 §:n nojalla annetun asetuksen säännöksiä,

6) pitää koiraa luvatta irti vastoin 51—53 §:n kieltoa tai

7) jättää heitteille tai hylkää kissan vastoin 85 §:n säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsästyslain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Metsästyslain säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka saattaa pyyntivälineen toimintakunnottomaksi tai muulla tavoin häiritsee pyyntiä estääkseen tai vaikeuttaakseen 31 §:n vastaisesti toisen laillista metsästystä.

76 §

Luvaton pyynti ja laittoman saaliin kätkeminen

Rangaistus luvattomasta pyynnistä säädetään rikoslain 28 luvun 10 §:ssä.

Rangaistus laittoman saaliin kätkemisestä säädetään rikoslain 48 a luvun 4 §:ssä.

78 §

Metsästyskielto

Metsästyskiellosta säädetään rikoslain 48 a luvun 6 §:ssä.

Metsästyskieltoon tuomitulle ei anneta uutta metsästyskorttia kiellon aikana.

80 §

Menettämisseuraamus

Rikoslain 10 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdasta sovelletaan vain, jos menettämisseuraamuksen perustavana rikoksena on 72 §:ssä tarkoitettu teko tai 75 §:n 5 kohdassa tarkoitettu tahallinen teko.

82 §

Syyteoikeus

Jos metsästysrikkomuksella tai metsästyslain säännösten rikkomisella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, virallinen syyttäjä ei sa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun lain (616/1993) 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

7 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rangaistus riistanhoitomaksun suorittamatta jättämisestä säädetään metsästyslain 74 §:n 2 momentin 9 kohdassa.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 111 §,
muutetaan 107—109 sekä 112 ja 113 §, sellaisena kuin niistä on 107 § osaksi laissa 1045/1996, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 877/2001 kumotun 110 §:n tilalle uusi 110 §, seuraavasti:

107 §
Kalastusrikos ja ympäristön turmeleminen
Rangaistus kalastusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 a luvun 2 §:ssä.
Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1 §:ssä.

108 §
Kalastusrikkomus
Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) käyttää kiellettyä kalastustapaa tai kiellettyä pyydystä tai pitää sellaista pyydystä aluksella tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

2) kalastaa luvattomasti valta- tai kalaväylässä tai vesialueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, taikka rauhoituspiiriä koskevaa määräystä rikkoen,
3) pyydystää rauhoitus- tai muutoin luvattomana aikana kalaa tai rapua taikka sanottuna aikana pitää vedessä niiden pyyntiin sopivaa pyydystä,
4) pyydystää 35 §:n vastaisesti alamittaista kalaa tai rapua,
5) harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, vaikka hän ei ole suorittanut valtiolle 88 §:ssä säädettyä kalastuksenhoitomaksua tai viehekalastusmaksua taikka hänellä ei ole mukana tositetta suorittamastaan kalastuksenhoitomaksusta tai viehekalastusmaksusta eikä hän voi sitä esittää seitsemän vuorokauden kuluessa,

6) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kannan tai sukusoluja ilman 94 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

7) istuttaa vesialueelle kala- tai rapulajin tai sen kannan, jota siellä ei ennestään ole, taikka suorittaa alueelle kalojen tai rapujen siirtoistutuksen ilman 121 §:ssä tarkoitettua lupaa tai lupaehdon vastaisesti tai

8) aiheuttaa kalastaessaan 39 §:n vastaisesti tarpeetonta häiriötä tai haittaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta seuraamuksena kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa ja mainitun 9 §:n 4 momentin nojalla annetulla asetuksella.

109 §

Luvaton pyynti

Rangaistus luvattomasta pyynnistä säädetään rikoslain 28 luvun 10 §:ssä.

110 §

Menettämisseuraamus

Menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos henkilö on syyllistynyt 108 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittuun tekkoon, josta hänelle määrätään seuraamukseksi rikesakko.

112 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

113 §

Laillinen tuomioistuin

Syyte kalastusvyöhykettä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta pannaan vireille siinä yleisessä alioikeudessa, joka on laillinen tuomioistuin käsittelemään Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta nostettua syytettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1139/1994) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Rangaistukset

Rangaistus Euroopan yhteisön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien asetusten tai niiden nojalla annettujen päätösten tai määräysten vastai-

sesta pyynnistä kielletyllä pyyntivälineellä, pyyntitavalla taikka pyyntiaikana säädetään rikoslain (39/1889) 48 a luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

metsälain 16 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsälain (1093/1996) 16 §:n 1 momentti ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 18 § osaksi laissa 1224/1998, seuraavasti:

16 §

Käsittelykielto

Jos 15 §:ssä tarkoitettua neuvottelua ei ole muusta kuin metsäkeskuksesta riippuvasta syystä saatu aikaan tai jos neuvottelu ei ole johtanut tulokseen ja jos on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, metsäkeskus voi kieltää toimenpiteen (*käsittelykielto*) toistaiseksi tai määräajaksi. Käsittelykielto voidaan antaa myös silloin, kun metsänkäyttöilmoitusta ei ole annettu 14 §:ssä säädettyssä määräajassa taikka kun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuuden asettamista vaaditaan.

18 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus metsärikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 a luvun 3 §:ssä.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö antaa 14 §:ssä säädetyn metsänkäyttöilmoituksen tai tekee ilmoituksen säädetyn 14 vuorokauden määräajan jälkeen,

2) rikkoo 5 §:n puuston hakkuuta koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä,

3) rikkoo 8 §:n uuden puuston aikaansaamista koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä,

4) suorittaa metsän monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuvan hoito- tai käyttötoimenpiteen 10 §:n tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti taikka ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

5) rikkoo 12 §:n 1 tai 2 momentin metsätaloutta suojametsissä koskevaa säännöstä tai niiden nojalla annettua määräystä tai

6) rikkoo 13 §:n suoja-alueita koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2002